

УДК 658

В.А. Паляниця, к. е. н., доц., Ю.В. Погребнюк

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ОТРИМАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

V.A. Palyanitsya, Ph. D., Assoc. Prof., U.V. Pogrebniuk

INFORMATION AS OPPORTUNITY OF PRODUCTION COMPETITIVE POSITION OF ENTERPRISES

Щоб вижити, підприємству необхідно проявляти ініціативу, заповзятливість й ощадливість для того, щоб підвищити ефективність діяльності, щоб не виявитися на межі банкрутства. Стаючи об'єктом товарно-грошових відносин, що мають економічну самостійність й повністю відповідають за результати своєї господарської діяльності, підприємство повинне сформувавши в себе систему управління, що забезпечила б йому високу ефективність роботи, конкурентоспроможність і стійкість положення на ринку. Не існує ніяких універсально сприйнятливих прикладів або твердих принципів, які б робили функціонування ефективним. Існують, однак, підходи, які допомагають керівникам підвищити ймовірність ефективного досягнення цілей підприємства. Аналіз і менеджмент не дають уніфікованих рецептів. Вони вчать тому, як, знаючи прийоми, способи й шляхи рішення тих або інших управлінських завдань, домогтися успіху для конкретного підприємства. Грамотна організація комерційної діяльності дозволяє підприємству бути чимось більшим, ніж сумою його окремих компонентів – капіталу й співробітників. Вдале інформаційне забезпечення важливе для досягнення мети підприємства й отримання прибутку.

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки характеризується значним посиленням конкурентної боротьби. Саме тому необхідною умовою успіху будь-якого підприємства стає доступ до актуальної, своєчасної, достовірної та добре структурованої інформації, яка в подальшому дасть можливість визначити оптимальну стратегію розвитку підприємства в умовах конкурентного швидкозмінного ринкового середовища. За наявності доступу до такої інформації та можливості її оброблення можна створити конкурентні переваги, які неможливо купити та досить важко копіювати. Підприємство не зможе досягти успіху на ринку, бути конкурентоспроможним без належного інформаційного забезпечення своєї діяльності. Тому питання інформаційного забезпечення з метою отримання конкурентних позицій підприємства є надзвичайно актуальним. Успішне функціонування підприємства в умовах сьогодення залежить, перш за все, не від вдосконалення внутрішньогосподарської діяльності взагалі, а головним чином від того, наскільки інформаційне забезпечення задовольняє вимоги системи управління [4].

Серед багатьох факторів, здатних знизити ризики та підвищити ефективність роботи підприємства, особливо виділяється інформаційний фактор. Не випадково його виділяють як новий фактор виробництва разом з факторами праці, землі та капіталу. Інформація – один з ключових ресурсів, без якого неможлива ефективна діяльність (від лат. informatio – роз'яснення, виклад) – це відомості про особи, предмети, факти, події, явища та процеси незалежно від форми їхнього подання. У теорії управління доцільно застосовувати визначення інформації як сукупність відомостей про зміни, що відбуваються у системі та її навколишньому середовищі, що зменшує ступінь невизначеності знань про конкретний об'єкт, це обмін відомостями (даними) між людьми, користувачем і машиною, у середині автоматизованих систем. Інформація використовується як ресурс для виконання службових функцій, а також як засіб службових комунікацій, оскільки останні здійснюються у процесі передачі різних

відомостей. Важливо зазначити, що інформація є предметом, засобом і продуктом управлінської праці. Дійсно важливою є тільки та інформація, що зменшує невизначеність у конкретній управлінській ситуації. На сучасному етапі більшість організацій України використовують інформацію переважно безсистемно, тоді як частка, яка припадає на функції інформаційного забезпечення, є досить вагомою. Успіх підприємства все більшою мірою залежить від того, наскільки є досконалою економічна інформація, основне призначення якої полягає у створенні загальних інформаційних, організаційних, нормативно-правових та фінансово-матеріальних умов для ефективного функціонування організації як дієвого способу підвищення ефективності його діяльності у цілому [3].

Існує ряд проблем, пов'язаних зі специфікою українського ринку, що породжує низку чинників, які перешкоджають розвитку та впровадженню систем інформаційного забезпечення управління діяльністю вітчизняних підприємств. Крім того, весь процес прийняття управлінських рішень ускладнюється ще й певними психологічними аспектами сприйняття інформації менеджерами, які впливають на якість та ефективність цих рішень. Саме тому актуальним на сьогоднішній день є побудова та ефективне функціонування такої системи інформаційного забезпечення управління діяльністю підприємства, яка б адаптувалась до специфіки українського інформаційного ринку та діяльності вітчизняних підприємств для того, щоб стати реальним інструментом у конкурентній боротьбі з іншими підприємствами [1].

Найбільшу небезпеку для підприємства представляє руйнування його потенціалу (виробничого, інформаційного, технологічного, науково-технічного і кадрового) як головного чинника життєдіяльності підприємства. Умови господарювання повинні забезпечувати здатність потенціалу, у тому числі інформаційного, до відтворення [3].

На ринку інформаційних послуг з'явилася значна кількість фірм, які надають клієнтам такі послуги, як несанкціоноване проникнення в чужі бази даних, прослуховування телефонних переговорів, викрадення документів, що містять комерційну таємницю тощо. Конкуренти – це фірми, компанії та інші підприємства, які займаються аналогічною діяльністю; претендують на використання тих же приміщень, устаткування, сфери виробництва; використовують ті ж комунікації; мають потребу у фахівцях, які працюють у фірмі. Конкуренція зазвичай виражається в таких формах, як суперництво, протиборство. Суперництво припускає цивілізовану боротьбу між компаніями або групами компаній за споживача, постачальника, вигідні умови кредитування, голоси виборців. При суперництві конкуренти діють в межах закону або на межі його порушення [2].

Література

1. Анин Б.Ю. Защита компьютерной информации / Б.Ю. Анин. – СПб.: БХВ-Петербург. – 2009. – 368 с.
2. Голубев В.А. Киберпреступность – угрозы и прогнозы [Текст] // Управление развитием: Збірник наукових статей. – №6. – Харків: ХНЕУ. – 2008. – С. 103-106.
3. Дорошев В.В. Рекомендации по обеспечению безопасности конфиденциальной информации согласно “Критериям оценки надёжных компьютерных систем TC SEC” США, “Оранжевая книга” [Текст] / В.В. Дорошев В.В., В.В. Домарев // Бизнес и безопасность. – 2005. – №1. – С. 19-21.
4. Мізюк Б.М. Системні основи та інструментарій менеджменту підприємства: [монограф.] / Б.М. Мізюк. – Львів: Коопосвіта. – 2000. – 418 с.